

Узагальнення навчального матеріалу з теми «Повсякденне життя і культура»

Ще раз вітаю! Сьогодні у нас важливе завдання: узагальнити та повторити основні найважливіші події з повсякденного життя та культури другої половини XX — початку XXI століття.

В останній третині XX століття в провідних індустріальних країнах почався постіндустріальний (інформаційний) етап розвитку. На початку XXI століття з'явилися нові технологічні можливості та можливості розв'язання соціально-економічних проблем. Усе це сприяло сталому розвитку й підвищенню якості життя людей.

У провідних країнах Західної Європи, США, Японії, а згодом у «нових індустріальних країнах» та Китаї, відбувається становлення **постіндустріального суспільства**.

Витрати на розвиток фундаментальних наук дедалі більше бере на себе держава. **Науково-технічна революція (НТР)** набуває всеохопного характеру і суттєво впливає на економіку, політику та соціальні процеси.

Завдяки впровадженню досягнень НТР значно покращилася якість життя більшості людей. Високі технології дозволили зробити життя пересічної людини набагато комфортнішим та безпечним. Порівняно з XIX століттям тривалість робочого тижня скоротилася майже вдвічі, а час на відпочинок збільшився вчетверо.

Наукові відкриття впливають на економічну та виробничу сфери через розвиток техніки, удосконалення технологій, поліпшення соціальної взаємодії в суспільстві.

В умовах **інформаційного суспільства** людство змушене розв'язувати глобальні проблеми, як-от подолання бідності, забруднення навколишнього середовища, техногенні катастрофи (наприклад, Чорнобильська аварія 1986 року), стрімке старіння населення в розвинених країнах і демографічний вибух у країнах Азії та Африки, поширення смертельних захворювань тощо. Ці та інші проблеми потребують для їх вирішення політичної волі всіх народів світу й згуртування держав заради майбутніх поколінь.

У **постіндустріальному суспільстві**, заснованому на знаннях, важливе місце належить освіті. Зростає роль знань: сучасна людина має навчатися впродовж усього життя.

У ХХ — на початку ХХІ століття з'являються **нові концепції середньої та вищої освіти**. Зокрема, у більшості держав обов'язковою стає середня освіта. Виникають фінська, польська, канадська, японська моделі шкільної освіти. Паралельно зростає роль вищої освіти та університетів як центрів наукового прогресу. Розвивається університетська автономія, яка стає важливим елементом розвитку вищої освіти. **Кремнієва долина, Стенфордський університет** стають провідними науковими та освітніми установами. Українці також зробили свій внесок у розвиток та появу нових технологій: воцап, фейсбук, гугл тощо.

Прогрес у галузі техніки й технологій, розвиток науки відобразилися в нових формах **мистецтва та архітектури**.

Друга половина ХХ століття — час розквіту модернізму та постмодернізму як нового мистецького напрямку. Більшість його стилів і напрямів сформувалася саме в останні десятиліття ХХ століття, вони продовжують розвиватись у ХХІ столітті.

Серед них варто виокремити **абстракціонізм**, що виражає погляд на світ засобами геометричних фігур, ліній, кольорових плям, звуків.

Неореалізм — течія у культурі та літературі, що продовжувала традиції реалізму, намагаючись з документальною точністю відобразити погляд на світ.

Попарт — новий стиль мистецтва і способів зображення продуктів повсякденного життя людини.

Функціоналізм — напрям в архітектурі, що прагнув максимальної практичності та масового будівництва.

Особливе місце в розвитку мистецтва посідає соцреалізм, який намагався показати переваги комунізму через зображення «кращого майбутнього», якого, звичайно, ніколи не існувало. Був поширений як єдиний дозволений стиль мистецтва в СРСР та країнах соцтабору.

У другій половині ХХ — на початку ХХІ століття небувалого розмаху досягла **«масова культура»**, розрахована на масове споживання: читачів детективів та любовних романів; слухачів попмузики; глядачів комедій та фільмів жахів тощо.

В останні роки виникло нове явище глобального масштабу — культура **«віртуальної реальності»**, пов'язана з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Значна кількість населення, особливо молодь, в усіх куточках світу значну частину вільного часу проводить, занурившись у «віртуальну реальність», і це стає дедалі популярнішим.

Науковий, технічний та економічний розвиток не можливий без гуманістичної революції, перебудови свідомості й цінностей.

ХХІ століття — це, звісно, не «кінець історії», а лише черговий її етап. Людям належить вирішити чимало накопичених проблем і подолати несправедливість.

Додаткові матеріали

1. MON UKRAINE. 2020. 11 клас. Всесвітня історія. Становлення постіндустріального (інформаційного) суспільства (Тиж.7:ЧТ). YouTube.
URL: https://www.youtube.com/watch?v=EO43b_2GJIQ

Рекомендовані джерела

1. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Всесвітня історія : підр. для 11 класу (профільний рівень). Харків : Ранок, 2019. 242 с.
URL: <https://shkola.in.ua/2246-vsesvitnia-istoriia-11-klas-hisem-2019-prof.html>
2. Ладиченко Т. В., Заблоцький Ю. І. Всесвітня історія : підр. для 11 класу (профільний рівень). Київ : Генеза, 2019. 224 с.
URL: <https://shkola.in.ua/2243-vsesvitnia-istoriia-11-klas-ladychenko-2019-prof.html>
3. Ладиченко Т.В., Заблоцький Ю.І. Всесвітня історія: підр. для 11 класу (рівень стандарту). Київ : Генеза, 2019. 160 с.
URL: <https://shkola.in.ua/2244-vsesvitnia-istoriia-11-klas-ladychenko-2019-stand.html>
4. Полянський П. Б. Всесвітня історія : підр. для 11 класу (рівень стандарту). Київ : Грамота, 2019. 256 с.
URL: <https://shkola.in.ua/2242-vsesvitnia-istoriia-11-klas-polianskyi-2019.html>
5. Щупак І. Я. Всесвітня історія : підр. для 11 класу (рівень стандарту). Київ : Опіон, 2019. 256 с.
URL: <https://shkola.in.ua/2241-vsesvitnia-istoriia-11-klas-shchupak-2019.html>